

Formy pomocy oraz zasady udzielania świadczeń

Zmiana kryteriów dochodowych !

Szanowni Państwo, przypominamy, że z dniem 1 października 2015 roku weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 1058). Rozporządzenie podnosi wysokości kwot kryteriów dochodowych:

Od 1 października 2015 r.:

Kryteria dochodowe wynoszą:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 634 zł.
- dla osoby w rodzinie - 514 zł.

Zmianie uległy również kwoty świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej: maksymalna kwota zasiłku stałego wynosi 604 zł w przypadku osób samotnie gospodarujących i 514 zł w przypadku osób w rodzinach.

W związku z powyższymi zmianami zmieniły się także kryteria uprawniające do korzystania z pomocy w oparciu o ustawę z 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (pomoc w formie posiłków i zasiłków celowych na zakup żywności).

Kryteria dochodowe wynoszą:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 150% z 634 zł tj. 951 zł.
- dla osoby w rodzinie - 150% z 514 zł tj. 771 zł.

Formy pomocy społecznej:

Pomoc społeczna może być świadczona w formie pieniężnej lub niepieniężnej.

Świadczeniami pieniężnymi są:

- zasiłek stały – czyli świadczenie obowiązkowe (tzn. obowiązkowe) przysługujące osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, która spełnia kryterium dochodowe; wysokość zasiłku stałego zależy od wysokości dochodów osoby lub rodziny;
- zasiłek okresowy – czyli świadczenie adresowane do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach, które nie wystarczają na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych (np. z powodu długotrwałej choroby, bezrobocia). Wysokość zasiłku jest ustalana w zależności od posiadanych przez osobę lub rodzinę dochodów, tj. do wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem. Okres, na jaki przyznane zostanie to świadczenie, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy. W wyjątkowych sytuacjach świadczenie to może być przyznane rodzinie, która nie spełni kryterium dochodowego (warunkiem jest zwrot części lub całości kwoty zasiłku);
- zasiłek celowy – czyli świadczenie przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, np. zakup żywności, opału, odzieży;
- zasiłek celowy na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej – może być przyznany osobie albo rodzinie, którą dotknęło zdarzenie losowe (np. pożar) bądź która poniosła straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. Przyznawany jest niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi;
- specjalny zasiłek celowy i zasiłek celowy na zasadach zwrotu – świadczenia te mogą być przyznane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe. Różnią się tym, że jedno z nich jest przyznawane pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku;

Świadczeniami niepieniężnymi są:

- pomoc w postaci schronienia, posiłku, odzieży – realizuje się ją poprzez udzielenie schronienia, poprzez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowni, schronisku, domu dla bezdomnych i innym miejscu dającym schronienie (np. ośrodka interwencji kryzysowej, hostelu). Pomoc w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przyznawana osobom, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić. Pomoc taka przyznawana dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole może być realizowana w formie zakupu posiłków;
- sprawienie pogrzebu – obejmuje obowiązek sprawienia pogrzebu w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy i ma charakter obowiązkowy;
- poradnictwo i pomoc instytucjonalna – realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej, który oferuje osobom i rodzinom pomoc w formie pracy socjalnej, poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego. Pracownicy socjalni udzielają również pomocy w załatwianiu spraw urzędowych oraz w utrzymaniu kontaktów z otoczeniem. Pomoc ta świadczona jest niezależnie od kryterium dochodowego;
- pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych przysługuje osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych, a są jej pozbawione;
- praca socjalna;
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej.

Ogólne zasady udzielania świadczeń z pomocy społecznej:

Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje osobom posiadającym obywatelstwo polskie, zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemcom, zamieszkującym i przebywającym na tym terytorium, posiadającym zezwolenie na pobyt stały lub status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej oraz obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, na zasadach określonych w ustawie, w szczególności z powodu:

- ubóstwa;
- sieroctwa;
- bezdomności;
- bezrobocia;
- niepełnosprawności;
- długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- przemocy w rodzinie;
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze;
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom w przypadku występowania jednej z powyższych okoliczności, a których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542 zł, zwanej „kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej”
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 456 zł, zwanej „kryterium dochodowym na osobę w rodzinie”
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej „kryterium

dochodowym rodziny”

Do dochodów nie wlicza się:

- alimentów świadczonych przez osoby w rodzinie na rzecz innych osób
- jednorazowych świadczeń socjalnych
- świadczeń w naturze
- świadczenia pieniężnego w postaci składki na ubezpieczenie społeczne, opłacanej przez ośrodki pomocy społecznej

W razie wystąpienia rażącej dysproporcji między wysokością dochodu a rzeczywistą sytuacją majątkową stwierdzoną przez pracownika socjalnego, kierownik ośrodka pomocy społecznej może odmówić przyznania świadczeń z pomocy społecznej.

Obowiązki osób i rodzin ubiegających się o pomoc społeczną:

Osoby lub rodziny, korzystające z pomocy społecznej, zobowiązane są do współpracy z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną, marnotrawstwo przyznanych świadczeń, ich celowe niszczenie, bądź też marnotrawstwo własnych zasobów materialnych, a także ich nieracjonalne wykorzystywanie mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczeń z pomocy społecznej. Również nie wywiązywanie się z uzgodnień zawartych w kontrakcie może spowodować ograniczenie lub odmowę przyznania świadczenia.

Osoby i rodziny, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, są zobowiązane poinformować o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń. Świadome wprowadzenie w błąd pracownika socjalnego może spowodować zmianę decyzji na niekorzyść strony oraz naliczenie nienależnie pobranych świadczeń. Świadczenia nienależnie pobrane podlegają zwrotowi, niezależnie od dochodu rodziny.

Tryb udzielania pomocy społecznej:

Tryb przyznania świadczenia z pomocy społecznej składa się z następujących etapów:

1. Zgłoszenie wniosku o udzielenie pomocy: osobiste, pisemne lub telefoniczne zgłoszenie osoby ubiegającej się o pomoc do pracownika socjalnego (zgłoszenie może nastąpić z urzędu lub może go dokonać przedstawiciel ustawowy lub inna osoba za zgodą ubiegającego się o pomoc)
2. Sporządzenie wywiadu środowiskowego i planu pomocy: rozeznanie przez pracownika socjalnego sytuacji osobistej i rodzinnej osoby ubiegającej się o pomoc społeczną, tj. przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania klienta
3. wspólne (pracownik socjalny z osobą lub rodziną) opracowanie planu pomocy
4. Sporządzenie decyzji i wydanie jej osobie ubiegającej się o pomoc społeczną
5. Realizacja przyznanych świadczeń

Złożenie wniosku

Postępowanie w sprawie świadczeń pomocy społecznej wszczynane jest na wniosek osoby zainteresowanej, bądź innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Ośrodek przyjmuje także wszelkie zgłoszenia od osób, instytucji i organizacji społecznych, dotyczące konieczności udzielania pomocy każdej osobie lub rodzinie na terenie Tarnowskich Gór, znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej i niezdolnej do samodzielnego zaspokajania np. potrzeb bytowych. Pomoc społeczna może być udzielana również z urzędu, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej pełnomocnika.

Wywiad środowiskowy

Podstawą udzielenia pomocy jest wywiad środowiskowy sporządzony w miejscu zamieszkania osoby ubiegającej się o pomoc, a w sprawach niecierpiących zwłoki, w miejscu pobytu osoby ubiegającej się. Brak zgody na przeprowadzenie

wywiadu jest równoznaczny z rezygnacją z pomocy społecznej.

Celem wywiadu środowiskowego jest rozeznanie sytuacji bytowej, rodzinnej, zdrowotnej i mieszkaniowej osoby (rodziny) ubiegającej się o pomoc. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są zobowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy w ciągu 14 dni od daty wszczęcia postępowania, a w sprawach pilnych w terminie 2 dni. Strona występująca o pomoc powinna zgromadzić dokumenty stanowiące podstawę ustalenia jej danych personalnych, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej i materialnej. W trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego, w porozumieniu z klientem ustalany jest plan pomocy. Ustalenia zostają zawarte w kontrakcie socjalnym. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy mogą zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy (osoby zwracającej się o pomoc, pracownika socjalnego oraz dyrektora ośrodka).

Zawarcie kontraktu socjalnego ma na celu określenie sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, z uwzględnieniem możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego.

Kontrakt zawiera opis sytuacji życiowej osoby lub rodziny oraz opis działań koniecznych do podjęcia przez nią, a także formę, zakres i czas udzielanej przez Ośrodek pomocy. W kontrakcie odnotowuje się również wszystkie uwagi, dotyczące realizacji kontraktu.

Okres, na jaki zawierany jest kontrakt socjalny dostosowywany jest z jednej strony do sytuacji życiowej, w jakiej znajduje się osoba zawierająca kontrakt, a z drugiej – do form wsparcia, zaproponowanych przez Ośrodek.

Klient otrzymuje jeden egzemplarz kontraktu.

Wydanie decyzji

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są w formie decyzji. Wszystkie decyzje o przyznaniu pomocy, a zwłaszcza decyzje o odmowie przyznania pomocy, wydawane są w formie pisemnej. Wyjątek stanowią świadczenia w postaci pracy socjalnej, poradnictwa, itp. – tu pomoc udzielana jest bez konieczności wydawania decyzji. Stronom przysługuje odwołanie od decyzji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Realizacja świadczeń

Realizacja świadczeń pieniężnych odbywa się w formie wypłat w kasie MOPS, w terminach określonych w decyzji lub w formie przekazów pocztowych bądź przelewów na konto osobiste lub instytucji.

Wymagane dokumenty

Osoby i rodziny ubiegające się o pomoc z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej są zobowiązane do udokumentowania swojej trudnej sytuacji społeczno-bytowej. Wiąże się to z koniecznością dostarczenia przez osoby ubiegające się o pomoc szeregu różnorodnych zaświadczeń, oświadczeń itp. Szczegółowych informacji w każdym indywidualnym przypadku udziela właściwy pracownik socjalny w trakcie zgłaszania się o pomoc lub w trakcie

przeprowadzania wywiadu środowiskowego. W przypadku niemożności dostarczenia danego dokumentu przez klienta, pracownik socjalny ma prawo i obowiązek dołożyć starań do jego zdobycia. Wywiad środowiskowy, dokumenty wymagane przy przyznaniu pomocy społecznej i decyzje administracyjne, na podstawie których następuje realizacja zaplanowanych świadczeń, a także inne pisma przychodzące i wychodzące z ośrodka, dotyczące danej osoby (rodziny), przechowuje ośrodek i stanowią one dokumentację klienta od początku jego korzystania z pomocy społecznej.

Odwołania od decyzji MOPS

Stronom przysługuje prawo odwołania od decyzji MOPS-u w ciągu 14 dni od daty jej otrzymania. Odwołanie wnosi się na piśmie za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Odwołania należy kierować do Samorządowego Kolegium Odwoławczego.